מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: **מועד חלופי**, קיץ תשפו, 2026
מספר השאלון: **69271**

פסיכולוגיה

הוראות

א. <u>משך הבחינה</u>: שעתיים ורבע.

ב. <u>מבנה השאלון ומפתח ההערכה</u>: בשאלון זה <u>שני</u> פרקים.

פרק ראשון פרק שני	(שמונה פריטים × 12.5 נקודות)	— 100 נקודות
סך הכול		— 100 נקודות

ג. <u>חומר עזר מותר בשימוש</u>: אין.

ד. <u>הוראות מיוחדות</u>: אין.

כתוב <u>במחברת הבחינה בלבד</u>, רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.

כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

השאלות

פרק ראשון

יש לענות על שמונה פריטים בסך הכול מתוך הפרק הראשון והשני (בסך הכול – 100 נקודות לשני הפרקים).

ענו על סעיפים מתוך פרק זה, לבחירתכם (לכל פריט בפרק זה – 12.5 נקודות).

1. מאיה בת ה-17 נזכרת בטיול שעשתה עם חברותיה לפני שנה. היא זוכרת איך נסעה לאילת איתן בניגוד לעמדת הוריה. היא זוכרת איך בזבזה כסף רב על שטויות בטיילת בגלל שכל חברותיה גם עשו זאת.

א. ציינו באיזה שלב נמצאת מאיה על פי התיאוריה הפסיכו־חברתית של אריקסון.
ציינו שני מאפיינים של השלב, והדגימו אחד מהם מתוך הפתיח.

ב. הציגו את מאגרי הזיכרון בזיכרון לטווח ארוך: זיכרון סמנטי, אפיזודי ונוהלי (פרוצדורלי).
הדגימו אחד מן הסוגים שהצגתם באמצעות הפתיח.

2. נועה ונתן הם תלמידי מגמת כימיה. הם נבחנים מחר בבחינה שתקבע האם הם יישארו במגמה. נועה מאד לחוצה משום שזאת המגמה המדעית היחידה שלה ואם היא לא תישאר במגמה היא לא תוכל להתקבל ללימודי רפואה. לעומת זאת, נתן לא לחוץ כלל למרות שמקצוע כימיה חשוב לו. הוא לומד במקביל גם פיזיקה וגם לומד במגמה מדעית שבעזרתה יוכל להתקבל ללימודי רפואה בעתיד.

א. הציגו את מודל האינטראקציה של לזארוס.
הסבירו באמצעות המודל מדוע נועה לחוצה לפני הבחינה ונתן לא לחוץ.

ב. לנועה עמדה חיובית כלפי לימודי רפואה.
ציינו את שלושת מרכיבי העמדה, והדגימו כל אחד מן המרכיבים בהקשר של עמדה כלפי לימודי רפואה.

3. כ-17% מהמתבגרים בישראל הם בעלי הפרעת קשב וריכוז. ההפרעה באה לידי ביטוי בקושי לשמור על מיקוד לאורך זמן ובנטייה להסחת דעת בקלות. מחקרים רבים מייחסים את התופעה לגורמים גנטיים וביולוגיים. עומס לימודי ולחץ בחינות מקשים באופן משמעותי על תפקודם של תלמידים אלה. קיימת המלצה להסתייע בטיפול תרופתי (כמו ריטלין) המשפר את יכולת הריכוז.

א. ציינו את ארבע מטרות הפסיכולוגיה. הדגימו שתיים מהן מן הפתיח.

ב. הציגו שתי שיטות להורדת לחץ: שיטה אחת הממוקדת בבעיה ושיטה אחת הממוקדת ברגשות.
הדגימו אחת מן השיטות שהצגתם להורדת לחץ לפני בחינה.

4. אופיר בת השבע נפלה באמצע ההפסקה במסדרון בית ספר. היו תלמידים רבים במסדרון, אך אף תלמיד לא עזר לה לקום.

א. הסבירו מהי תופעת אפקט העומד מהצד.

ציינו שתי סיבות לתופעה זו, והדגימו את התופעה ואת אחת הסיבות באמצעות הפתיח.

ב. כששאלו את גדעון בן כיתתה של אופיר מדוע הוא לא עזר לה, גדעון אמר: "אני לא עוזר לבנות. אני אעזור רק לחברים שלי - בנים".

ציינו באיזה שלב נמצא גדעון על פי התיאוריה הפסיכו־סקסואלית של פרויד.

ציינו שני מאפיינים של השלב, והדגימו מאפיין אחד מן הפתיח.

פרק שני

יש לענות על שמונה פריטים בסך הכול מתוך הפרק הראשון והשני (בסך הכול – 100 נקודות לשני הפרקים).

ענו על סעיפים או שאלות מתוך פרק זה (לכל פריט בפרק זה – 12.5 נקודות).

5. יש טענה כי אפשר לשתול זיכרונות בקרב בני אדם.
האם אתם מסכימים עם טענה זאת? הביאו נימוק מסוג ראייה לאישוש או הפרכה של טענה זאת.

6. אביגיל, רקדנית בלט, מעוניינת לבדוק האם קיים שוני ברמת הדיוק של תנועות הריקוד אצל רקדניות בטווח הגילאים 6-12.

הסבירו מהם מחקרי אורך ומחקרי רוחב.
ציינו יתרון אחד וחסרון אחד לכל סוג של מחקרים אלה.
באיזה סוג של מחקר הייתם ממליצים לאביגיל לעשות שימוש. נמקו את תשובתכם.

7. אלה בת ה-14, היא חברה בתנועת הנוער "הצופים" כ-5 שנים. בסוף השנה החליטו כל חברותיה לעבור לתנועת הנוער "הנוער העובד". אלה מאד רוצה להישאר חברה שלהן וחושבת שאולי הן יודעות שב"נוער העובד" הרבה יותר כיף מאשר ב"צופים". לכן, היא מחליטה לעזוב את "הצופים" וביחד עם חברותיה לעבור ל"נוער העובד".

הסבירו מהי קונפורמיות.
ציינו שתי סיבות/צרכים להסבר קונפורמיות.
הדגימו את המושג קונפורמיות ואת אחת מן הסיבות/צרכים לקונפורמיות מן הפתיח.

8. עדי ושחר עובדות בדוכן פלאפל ומקבלות שכר מינימום של 35 שקל לשעה. הן רוצות לשכנע את המעביד שלהן להעלות להן את השכר ל-40 שקלים לשעה.

הציגו שיטת שכנוע אחת בשלבים או את אחד מעקרונות השכנוע של צ'יאלדיני להעלאת הסיכוי שהמעביד שלהן יעלה את השכר.
הדגימו כיצד עדי ושחר יכולות להשתמש בשיטה / עקרון כדי להשיג את מבוקשן.

9. מנשה בן ה-45 הוא רכז המקצוע בתנ"ך בבית הספר שבו הוא מלמד. הוא אב לשלושה ילדים, והוא משקיע רבות בגידולם ובטיפוחם. בנוסף, הוא מתנדב במד"א פעמיים בשבוע.

ציינו באיזה שלב מנשה נמצא על פי התיאוריה הפסיכו־חברתית של אריקסון.
הציגו שני מאפיינים של השלב והדגימו אותם מן הפתיח.

10. מרים שמעה שיש ירידה משמעותית בשנה האחרונה בתרומות כליה. היא יודעת מלימודיה שאיכות החיים של אנשים עם מחלות כליה היא ירודה. כיוון שהיא יודעת שיש לה שתי כליות בריאות היא פנתה לבית החולים בו היא עובדת במטרה לתרום כליה. היא מודעת לכך שהיא תיעדר מן העבודה כחודשיים וכי יש סיכונים בתרומת הכליה, אבל המחשבה שהיא תציל בן אדם ותשפר את איכות החיים שלו עולה על שיקולים האלה, ולכן היא החליטה לתרום כליה.

הציגו את אחד מן המודלים הבאים: המודל של דארלי ולאטנה "עץ ההחלטה" או מודל הרווח וההפסד של פליביאן.
הדגימו באמצעות אחד מן המודלים את החלטתה של מרים לתרום כליה.

11. ערכו השוואה באמצעות שני קריטריונים לבחירתכם בין תיאוריית הקונפליקט הריאליסטי לבין תיאוריית הזהות החברתית.

12. כליל ילדה לאחרונה את בנה הראשון, מיכאל. היא מתלבטת מאוד האם לקצר את חופשת הלידה שלה כדי לחזור לעבוד כמורה לפסיכולוגיה ולהגיש את תלמידיה בהצלחה לבגרות או להישאר עם בנה מיכאל בבית עד סוף השנה הראשונה לחייו כדי לטפל בו.

א. ציינו באיזה שלב נמצא מיכאל על פי התיאוריה הפסיכו־סקסואלית של פרויד או על פי התיאוריה הפסיכו־חברתית של אריקסון.
ציינו שני מאפיינים של השלב על פי התיאוריה של פרויד או התיאוריה של אריקסון בהתאמה, והדגימו את המאפיינים שציינתם מן הפתיח.

ב. כליל נמצאת בקונפליקט ערכים. הציגו שני ערכים שעומדים בקונפליקט בפתיח.
תארו מה אתם הייתם עושים, נמקו את תשובתכם.

13. ללימור בת ה-17 אמורה מחר לעשות את "יום המאה" בו ייקבע המסלול הצבאי שלה לשנים הבאות. לימור מאוד לחוצה מאירוע זה.

ציינו את ארבע סוגי התגובות ללחץ מתוך מודל התגובה.
הדגימו שתי תגובות שלימור עשויה לחוות בעקבות הלחץ של "יום המאה".

14. ישראלה נסעה לטיול לנפאל. היא ניסתה לאכול את אחד המאכלים שהגישו לה במסעדה שהיה עשוי מירקות מקומיים, אך הטעם היה כה מוזר שהיא עיוותה את פניה בגועל. היא הייתה משוכנעת שהמארחים שלה לא יבינו את הבעת הפנים שלה משום שזאת תרבות אחרת מהתרבות שלה.

הציגו את מחקרם אל אקמן ופריזן בנושא האוניברסליות של הבעות הפנים.
הציגו את מטרת המחקר, מהלך המחקר, ממצא אחד מן המחקר ואת מסקנתו.
האם אתם חושבים שישראלה צודקת שהנפאלים לא יבינו את הבעת הרגש שלה? נמקן את תשובתכם בהתבסס על מסקנת המחקר.

15. הסבירו את המושגים בשילה ולמידה.
הדגימו את אחד מן המושגים בהקשר ללמידת שפה אצל ילדים בני שנה.

16. בין תלמידי כיתה יא׳1 לכיתה יא׳2 קיימת עוינות מתמשכת. רכז השכבה מעוניין להפחית את העוינות ולשפר את מערכת היחסים בין הכיתות.
הציעו דרך פעולה אחת להפחתת העוינות, המבוססת על מסקנות המחקר של שריף ״מחנה הקיץ״.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך